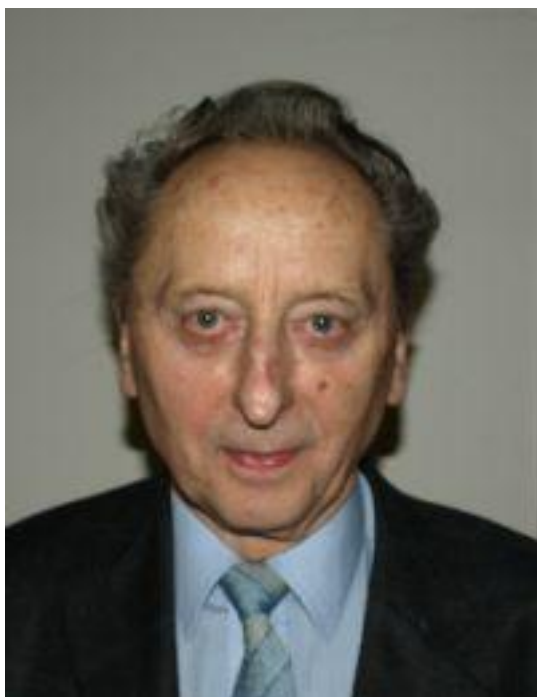

Zazpívej to ticho. Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy vzpomínala na Jana Palacha

Zazpívej to ticho. Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy vzpomínala na Jana Palacha

Leitmotivem vzpomínkového večera k výročí smrti Jana Palacha nazvaného „Ticho spěchá dál...“, který se uskutečnil 14. ledna 2009 v prostorách velké posluchárny Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, byly důležité a problematické souvislosti dnes už legendární schůzky v ulici V jirchářích. Tu uspořádali tehdejší studenti Husova bohosloveckého semináře v lednu 1972 právě na památku sebeupálení Jana Palacha, což neuniklo pozornosti orgánů veřejné a státní bezpečnosti komunistického Československa. Následovalo vyšetřování, perzekuce a vyloučení dvou studentů, organizátorů schůzky, a také ředitele semináře ze školy. Dne 14. ledna 2009 se většina tehdejších aktérů, přímých účastníků a pamětníků onoho večera znovu sešla a znovu vzpomínala – na Jana Palacha i na sebe samé. A přes tento „velký průšvih pro teologickou fakultu,“ jak řekl děkan fakulty Doc. ThDr. Martin Prudký, a tak závažný dějinný kontext, jakým je sebeupálení mladého člověka, perzekuce a politický útlak, to bylo kupodivu veselé vzpomínání, plné naděje a optimismu. Vždyť „... sebevrah naději nemá, ale kdo se obětuje, světlo vidí,“ řekl prof. ThDr. Ing. Jakub S. Trojan, emeritní profesor Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, „a živá pochodeň Jana Palacha se stala světlem žalujícím na temnotu a úzkost.“

Přítomné pozdravil rektor Univerzity Karlovy Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.: „V tomto roce, kdy slavíme dvacet let naší novodobé svobody, o kterou se zasloužili také dva naši studenti, si zároveň připomínáme dvě konkrétní výročí. Prvním z nich je Jan Palach z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, jehož čin z roku 1969 se stal katalyzátorem změn, druhé výročí, spojené se jménem Jana Opletala, je listopadové. Za hodnoty, které zastávali, zaplatili nejvyšší cenu. Pro nás s odstupem času je obtížné, ba nemožné se do činu Jana Palacha vcítit, ale chápeme jeho význam a jeho hodnoty. Jan Palach je patronem novodobé svobody Univerzity Karlovy.“

Moderátorem večera byl Miloš Rejchrt. Spolu se současnou studentkou ETF UK, dcerou tehdejšího organizátora ostře sledované schůzky z r. 1972 Mirka Čejky, poté vyloučeného ze školy, s velkým gustem četl záznamy vyšetřovacích spisů a doslovné znění výpovědí vyslychaných organizátorů a svědků. Nad absurditami vynucených výpovědí, které tehdy rozhodovaly o životě mnoha lidí, sál spontánně bouřil smíchem.

V zásadě si ale každý z účinkujících své vystoupení moderoval sám - spontánně, s nadhledem a humorem kořenil osobní vzpomínky v souvislostech, které závažnému tématu tohoto večera dodávaly další dimenzi. „Jsem rád, že už není třeba vysvětlovat přítomnost Bohdana Mikoláška na tomto večeru jako záhadnou, za kterou nikdo nemůže a kterého vlastně nikdo nezná,“ řekl Miloš Rejchrt rozesmátému publiku a pozval zpívajícího básníka na pódium s prosbou, aby „zaspíval ticho.“ Písň Bohdana Mikoláška, zneklidňující a okouzluující hloubkou slov i hudby, poté provázely celý večer vzpomínek, čtení, úvah a komentářů k významu činu Jana Palacha. On sám promluvil velmi stručně: „Není snadné učit děti, jak mají žít a čemu mají věřit. Hrozí, že to budou brát vážně. Dokud ale o tom píší jen písň, je to ještě dobré. Říká se, že těch čtyřicet let komunismu bylo cestou po poušti. Ale já se ptám - nejsme teprve v polovině? Vždyť přejít poušť, může být cíl, ale není to žádná záruka...“

Těžištěm úvah a komentářů k osobnosti a tragickému činu Jana Palacha byl projev prof. ThDr. Ing. Jakuba S. Trojana, emeritního děkana a profesora Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy: „Mluvil jsem na pohřbu Jana Palacha, na všech pietních shromážděních, přemýšlím o jeho činu po celou tu dobu, kdy nic už není jako předtím, a to mě přivádí do tísně. Co mám ještě povědět? Snad jen to, že jeho singulární čin je nenapodobitelný, čin sebezmaření je ostatním nepřístupný a víc než dvojnásobný. Jméno Jana Palacha, jeho zápas proti cenzuře a proti rezignaci na postupující normalizaci, prolétlo celou zemí jako blesk a ozářilo celý svět. Student filozofie Jan Palach se obíral Husem a Komenským, sám ale nezanechal žádné dílo, nenapsal žádné články nebo knihy. Zůstal jen jeho čin, čin lásky, který pro sebe už nic nečeká.“

O činu Jana Palacha a jeho následovníků, živých pochodní, Josefa Hlavatého, Miroslava Malinky, Blanky Nacházelové, Jana Zajíce a Evžena Plocka, se ve světě vědělo. Dokladem toho byla i zdravotní starostka obce Dossdorf a poselství předsedy Unie asociací obětí komunistické tyranie v NDR, které oba zaslali vzpomínkovému večeru Univerzity Karlovy. Hovořilo se v nich o činu Jana Palacha, který inspiroval evangelického faráře a otce početné rodiny Oskara Brüsewitzke k následování. Upálil se v srpnu v roce 1976 na protest proti náboženské diskriminaci v NDR a jeho jméno lze dnes najít mezi pětadvaceti mučedníky německé evangelické církve 20. století.

Vždycky to tak bylo, že v dobách zlých člověk vyzpíval své trápení v písních, jejich „veselá nota“ byla přechoť v rozporu s vážností textu. O otroctví a touze po svobodě i o záležitostech všedních hovořily v průběhu vzpomínkového večera na Evangelické teologické fakultě UK spirituály a gospels v provedení skupiny Spirituál kvintet. Účast kapely si vynutila historie sama, Spirituál kvintet byl totiž přímým aktérem schůzky V jirchářích v roce 1972. „Zahrajeme písně, které tu tehdy zazněly, dále některé starší gospels i písně, které toho nepamatují příliš mnoho. A zazní tu i gospels z Evropské unie,“ řekl lídr skupiny Jiří Tichota. Spirituál kvintetu se podařilo bezprostředně a vřele reagující publikum rozezpívat. Přes atraktivnost rytmů a melodií spirituálů a gospelů byla však vrcholem večera ukolébavka s půvabně hravým textem Miloše Rejchrt, útěšná a laskavá, skvěle vyrovnávající výzvu k odpovědnému opatrování odkazu Jana Palacha, kterou vyslovil děkan Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy Doc. ThDr. Martin Prudký: „Jeho památka budiž nám

požehnáním mimo čas a prostor. Příběh Jana Palacha, jeho jméno a jeho čin, se nás týká – adresáty a příjemci jeho odkazu jsme my...”

(mk)